

Kolejną z kwestii jaką przybliżyć należy przy omawianiu nadzoru pedagogicznego jest rola organu prowadzącego szkołę w jego sprawowaniu.

Organ prowadzący, w świetle ustawy o systemie oświaty – wyposażony został w kompetencje sprawowania nadzoru nad działalnością prowadzonej przez siebie szkoły lub placówki, w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. Chodzi tu o organ prowadzący w postaci jednostki samorządu terytorialnego oraz właściwego ministra.

Jak należy rozumieć pojęcie spraw finansowych?

Są to kwestie związane z gromadzeniem i przepływem środków pieniężnych pomiędzy szkołą a różnymi podmiotami. Pośrednio rozciągają się także na ewidencje zdarzeń gospodarczych określanych mianem rachunkowości. (M. Plich, Komentarz do ustawy o systemie oświaty)

Ponadto należy w tym miejscu przypomnieć że szkoły i placówki prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego podlegają w zakresie gospodarki finansowej, nadzorowi i kontroli finansowej sprawowane przez regionalne izby obrachunkowe.

Pojęcie spraw administracyjnych

Chodzi o zagadnienie związane z zarządzaniem lub też kierowaniem. Organowi prowadzącemu przysługuje zatem prawo i obowiązek wglądu w funkcjonowanie szkoły jako pracodawcy, podmiotu świadczącego usługi pozastatutowe, a także zobowiązanego do realizacji niektórych zadań w zakresie pomocy społecznej (np. dożywianie dzieci). (M. Plich, Komentarz do ustawy o systemie oświaty)

Problem rozdziału nadzoru pedagogicznego od nadzoru administracyjno-finansowego

W niektórych przypadkach może okazać się ono bardzo trudne np.:

1. oba organy (nadzoru pedagogicznego i organ prowadzący) mogą badać warunki bezpieczeństwa i higieny nauki szkolnej, wychowania lub opieki
2. podobnie w kwestii kontroli przestrzegania statutu szkoły, gdyż należy on do aktów o charakterze organizacyjnym i mieści się w dyspozycji kompetencji organu prowadzącego w zakresie nadzoru.

Obszary działalności szkoły które podlegają nadzorowi organu prowadzącego wymienione zostały w ustawie o systemie oświaty jako katalog otwarty (wyliczenie jest przykładowe na co wskazuje zwrot „w szczególności”). Wśród zasadniczych zadań wskazanych przez ustawodawcę należy wymienić (art. 34a ustawy):

1. prawidłowość dysponowania przyznanymi szkole lub placówce środkami budżetowymi oraz pozyskanymi przez szkołę lub placówkę środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem;
2. przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów;
3. przestrzeganie przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.

Badając prawidłowość dysponowania środkami budżetowymi organ powinien wziąć pod uwagę

następujące czynniki:

- a. legalność – zgodność operacji finansowych z prawnym wzorcem ich dokonania
- b. gospodarność – maksymalizacja efektów przy minimalizacji nakładów
- c. celowość – stopień realizacji powierzonych zadań
- d. rzetelność – wypełnienie obowiązków z należytą starannością, przestrzeganie wewnętrznych zasad, dokumentowanie działań zgodnie z rzeczywistością

Zakres nadzoru nad przestrzeganie bezpieczeństwa i higieny w szkole sprawowanego przez organ prowadzący określają liczne akty prawne m. in. wśród głównych należy wymienić:

1. przepisu działu dziesiątego Kodeksu pracy – przestrzeganie norm BHP w stosunku do pracowników i uczniów
2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach – organ prowadzący nadzoruje większość zagadnień uregulowanych w tym akcie z wyjątkiem planu zajęć dydaktyczno-wychowawczych (co leży w gestii nadzoru pedagogicznego).

Ustawodawca do wykonywania nadzoru przez organ prowadzący wskazał odpowiednie stosowanie przepisów o nadzorze pedagogiczny (oczywiście należy mieć na uwadze, iż wskazane przepisy należy stosować w oparciu o odmienności obu form nadzoru) do których zaliczył:

1. prawo wstępu do szkoły placówki posiada: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa (art. 5c pkt 2 ustawy)
2. prawo wglądu do dokumentacji obejmuje te dokumenty które istotne są z punktu widzenia nadzoru sprawowanego przez organ prowadzący
3. możliwość formułowania doraźnych zaleceń, uwag i wniosków (z prawem dyrektora do złożenia w ciągu 7 dni zastrzeżeń i obowiązkiem poinformowania organu prowadzącego w terminie 30 dni o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez organ prowadzący).

W przypadku negatywnej oceny wykonywania zadań które podlegają nadzorowi organu prowadzącego, organ ten odwołuje nauczyciela bez wypowiedzenia ze stanowiska kierowniczego w trybie określonym przepisami w sprawie oceny pracy nauczycieli.

Organ prowadzący został jednak wyposażony przez ustawodawcę w dodatkowy środek nadzorczy w zakresie spraw dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych. A mianowicie może on wystąpić z wnioskami do dyrektora szkoły/placówki lub do organu nadzoru pedagogicznego. Adresat jest zobligowany jedynie do udzielenia odpowiedzi w terminie 14 dni.